

Achter de schermen van de school. Bouwen aan een cultuur van hoge verwachtingen

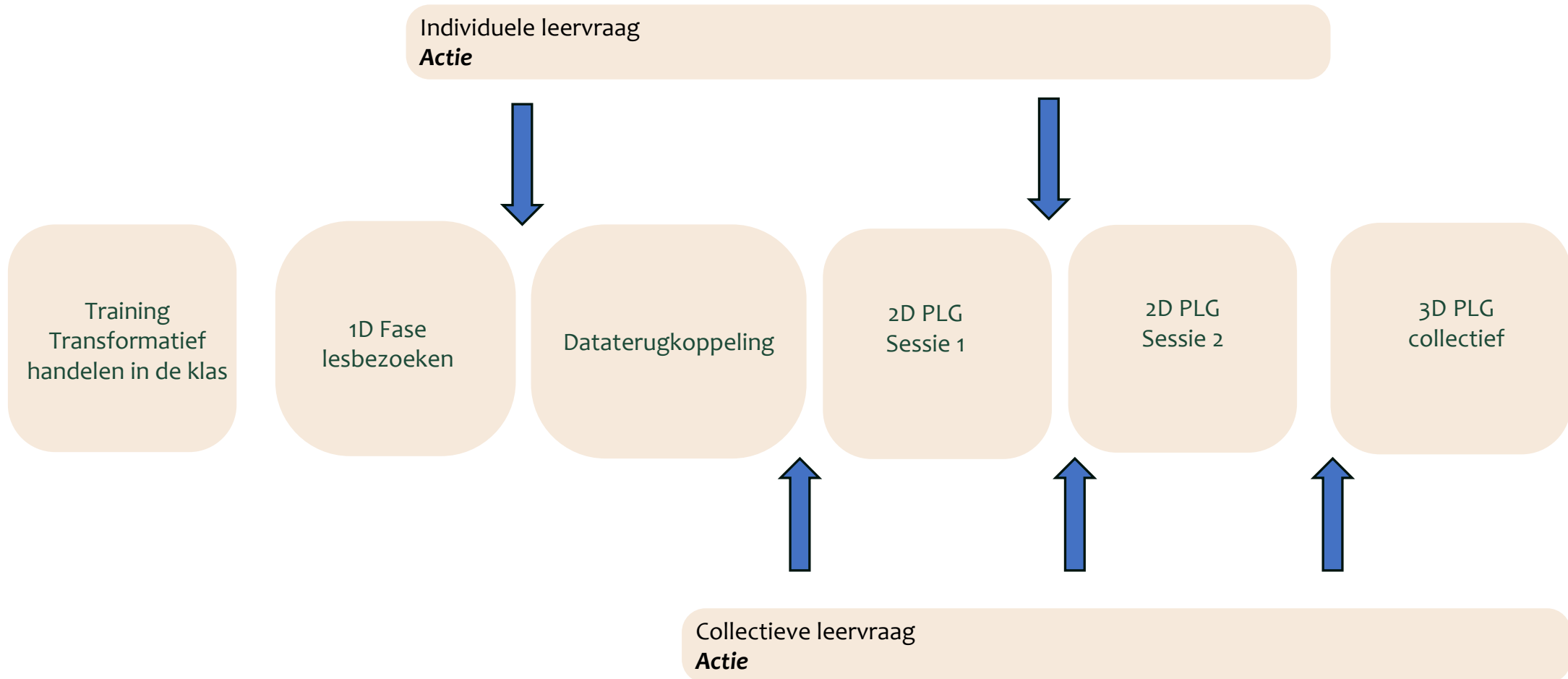
Ashley Speelziek (Senior trainer) & Anja Schoots (conrector Coornhert Lyceum)

Het programma van De Transformatieve School binnen Ontwikkelkracht is bedoeld voor leraren en schoolleiders en is gericht op het versterken van het geloof in eigen kunnen van álle leerlingen.

Pedagogisch-didactische lijn

Van kennen naar kunnen

Waarom

Hoe

1.

Wat

Pedagogisch- didactische
lijn: Transformatief
Handelen in de klas

2.

Wat

Cultuurlijn:
Ontwikkelgroep van
cultuurdragers

3.

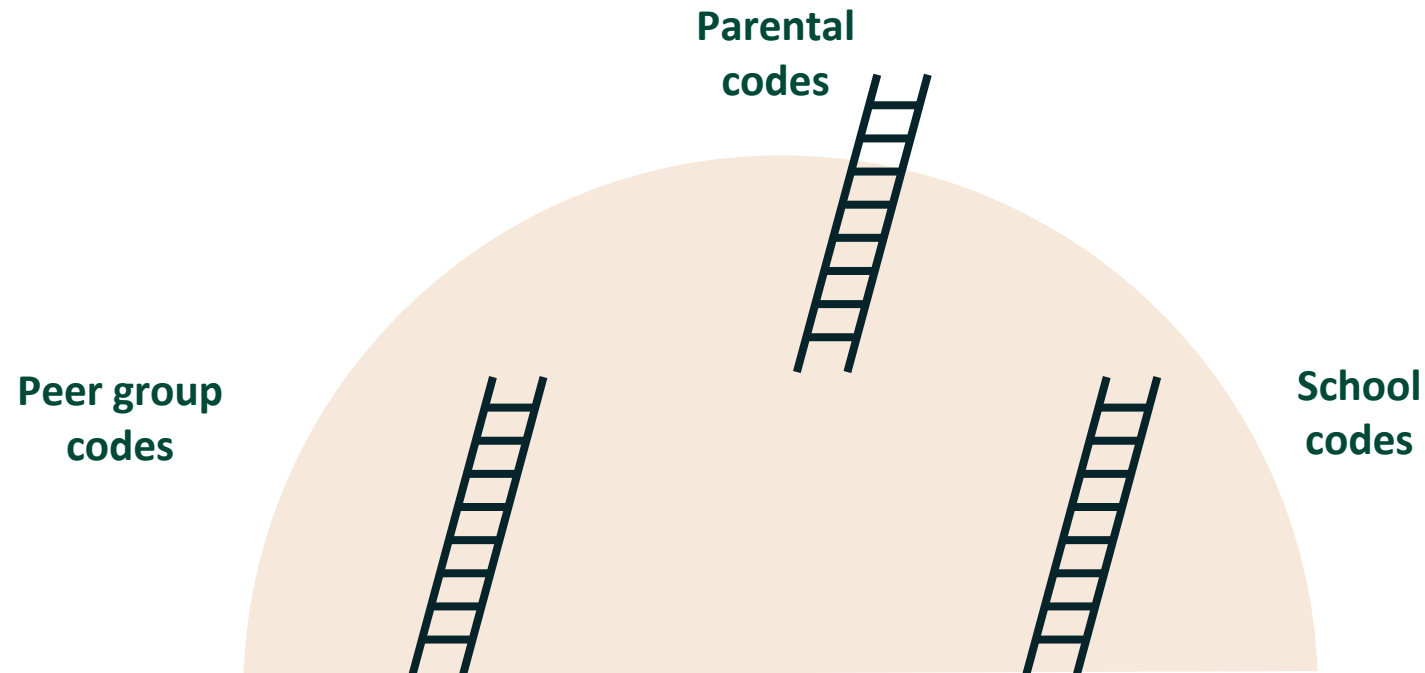
Wat

Transformatief
Leiderschap vanuit de
principes van een
verbetercultuur

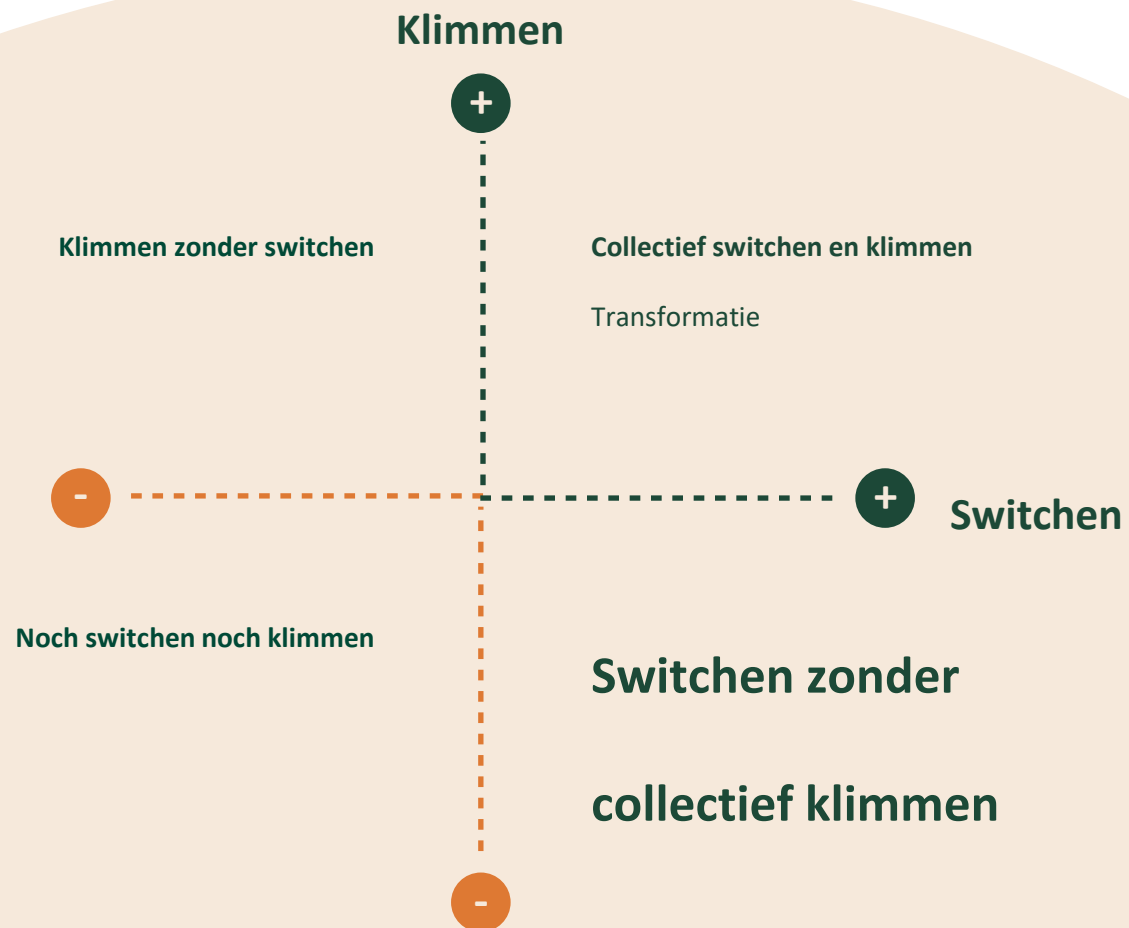
Switchen en Klimmen

(El Hadioui et al., 2019)

Drie gezichten van kansenongelijkheid binnen de mini-samenleving van de klas

(El Hadioui, 2022:46)

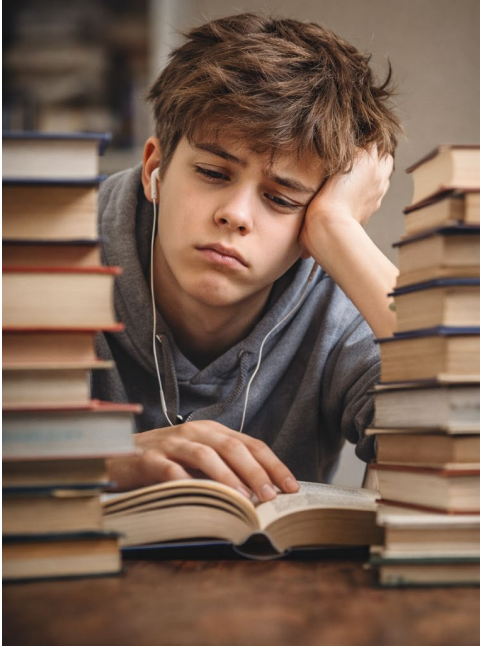
OP KOERS KOMEN ÉN BLIJVEN

DE SLEUTEL TOT EEN TRANSFORMATIEVE VERBETERCULTUUR EN COLLECTIVE TEACHER EFFICACY

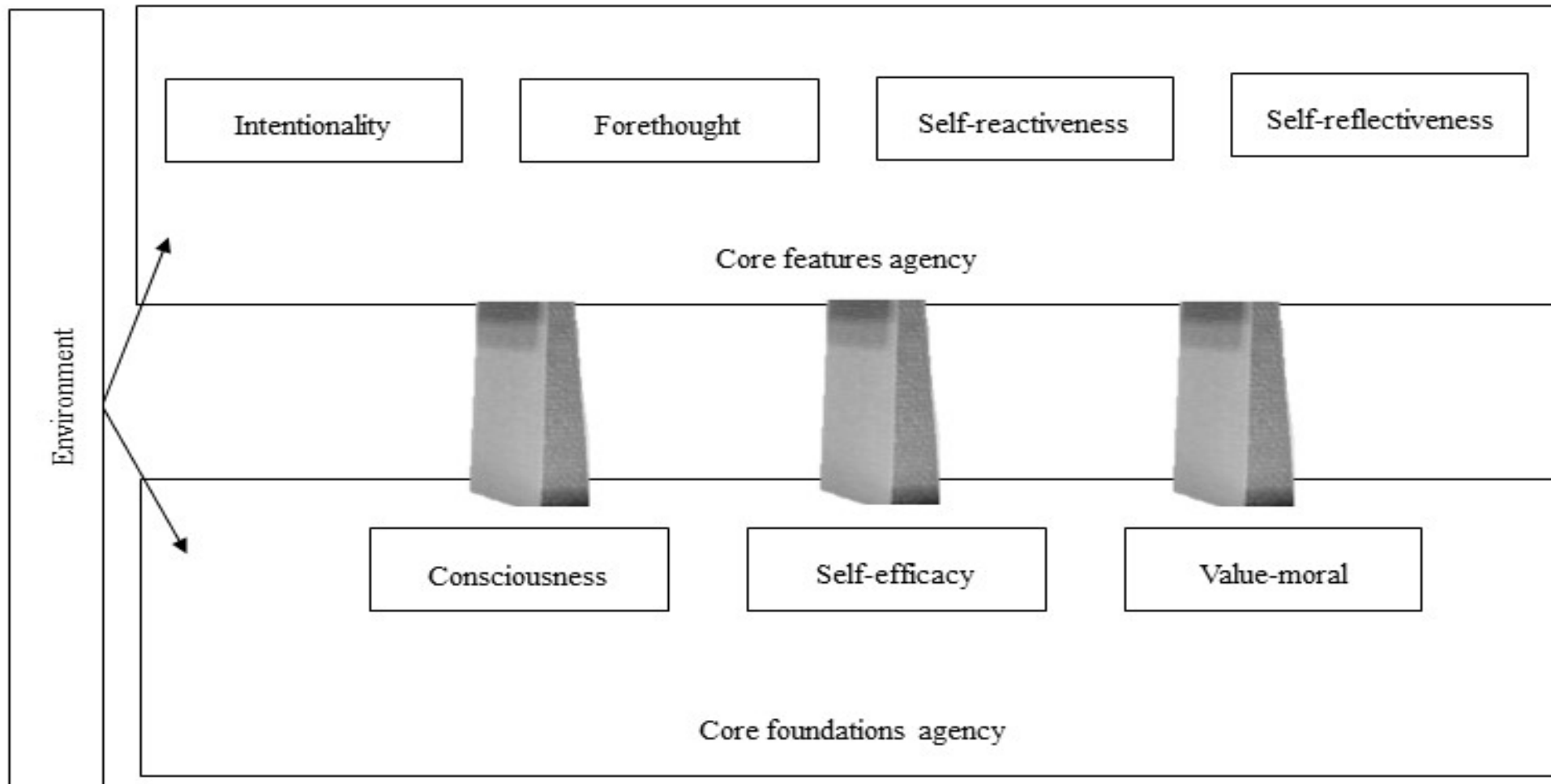

Anja Schoots
Conrector Onderwijs Coornhert Lyceum
auctor en phd *‘Student Agency, met kompas in de klas*

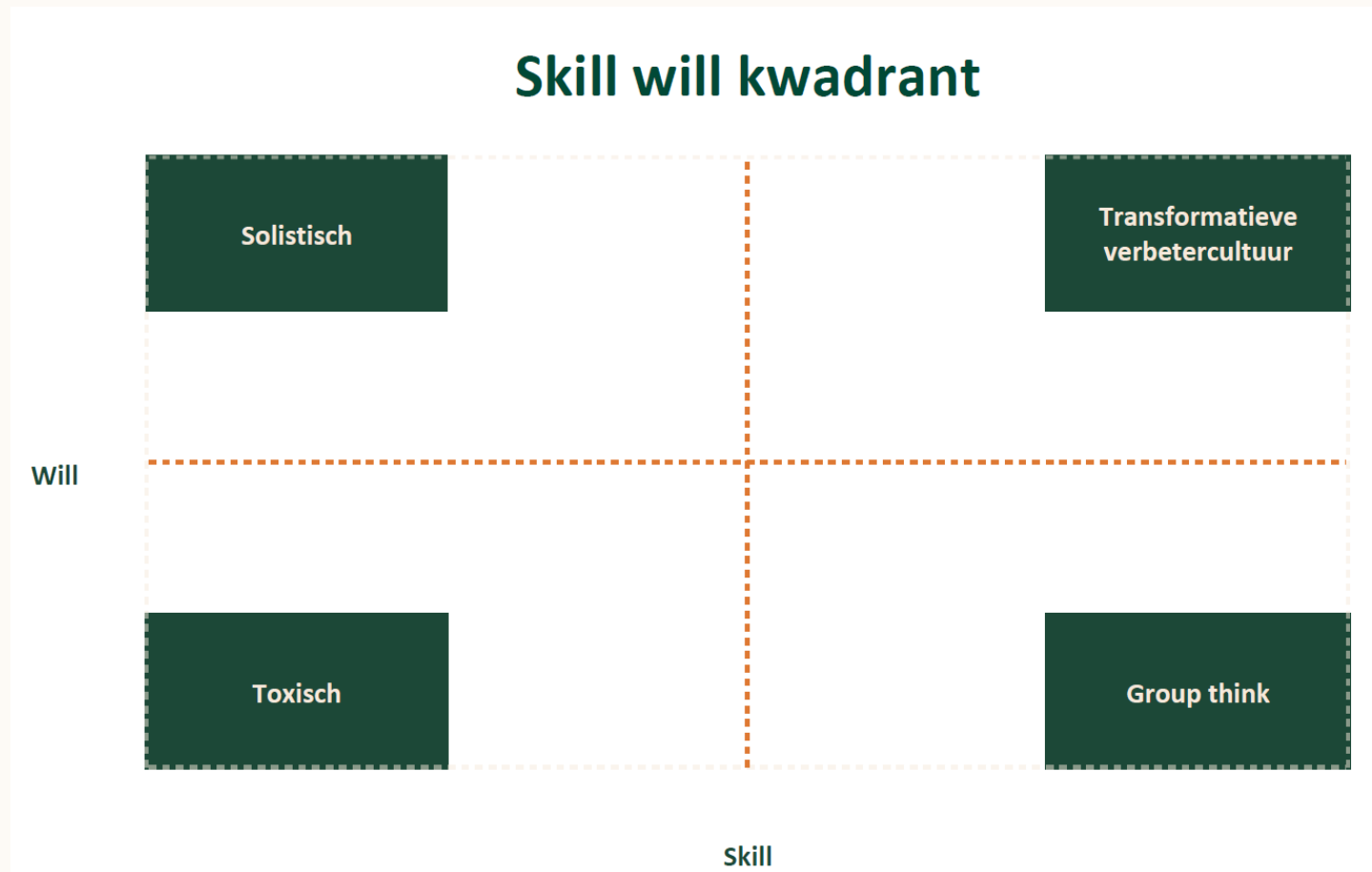
In de klas met kompas: onze why

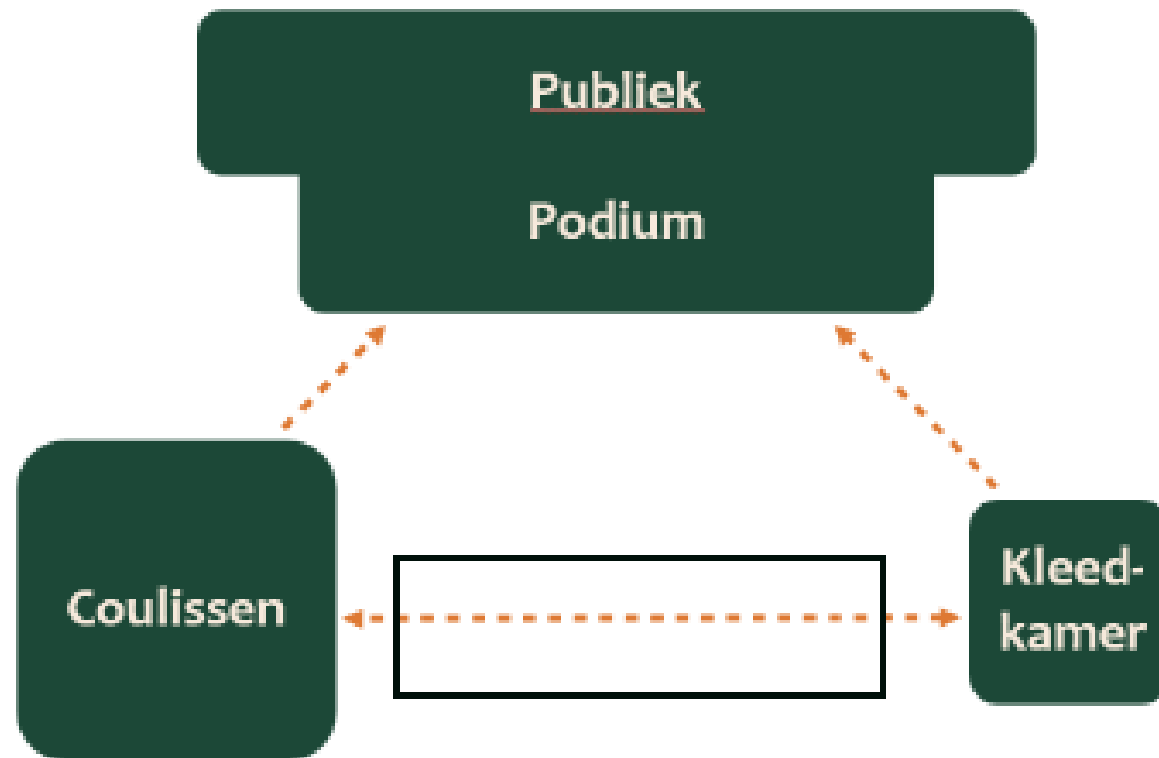
Agency: de wil en het vermogen om een transformatie tot stand te brengen

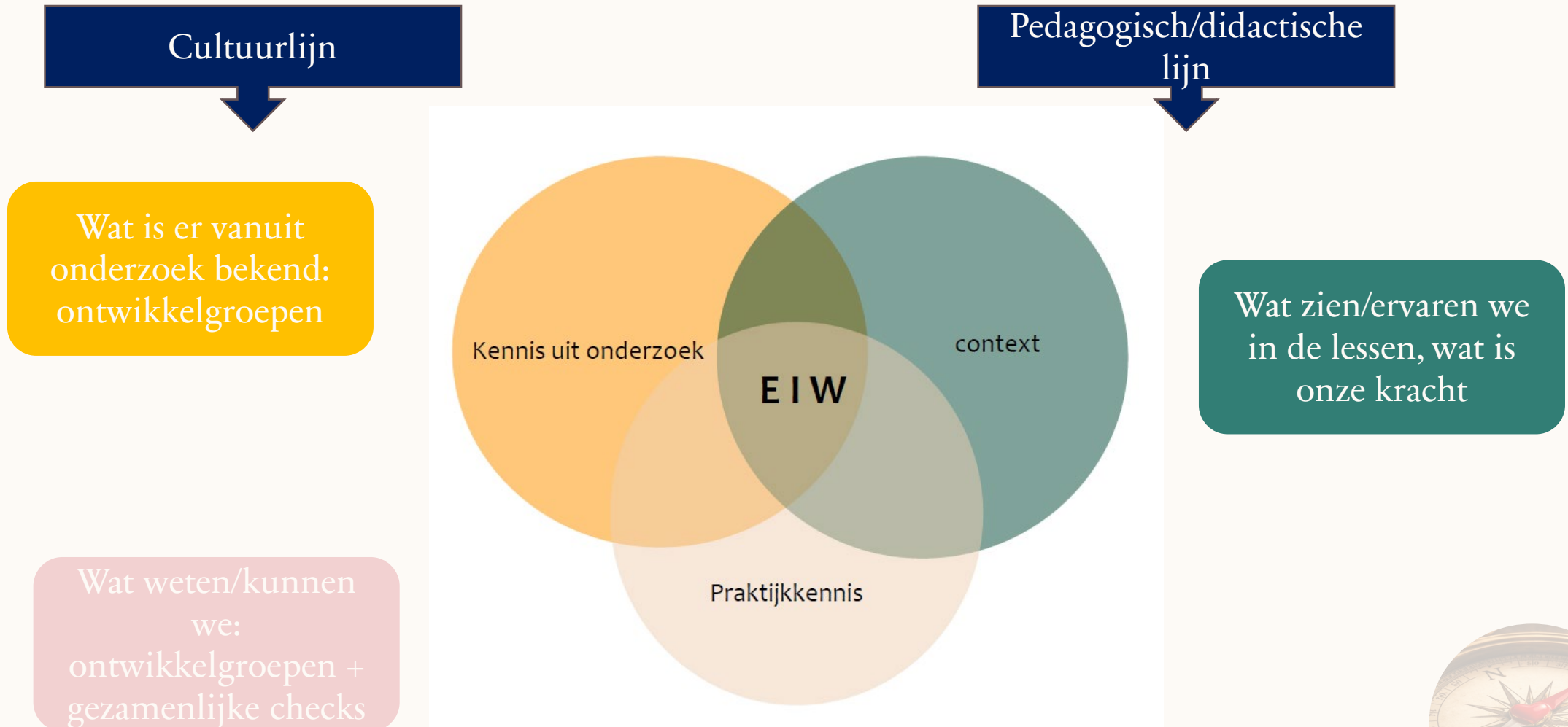
Selectieve impact

Percepties: van kleedkamer naar coulissen

Evidence Informed Werken

3. Leiderschapslijn: Transformatief Leiderschap vanuit de principes van een verbetercultuur

Verdieping van inzichten omtrent de productieve interventies die vanuit de schoolleiding gepleegd kunnen worden teneinde de verbetercultuur en het gemeenschappelijk geloof in eigen kunnen van het professionele team te versterken, op basis van de specifieke dataverzameling en data-analyses op de eigen school (pedagogisch-didactische lijn en cultuurlijn) en de vergelijking met andere participerende scholen in het programma. Dat laatste vindt plaats op landelijke bijeenkomsten voor schoolleiders, en vanaf 2025 binnen een gecertificeerde leiderschapsleergang op de Vrije Universiteit.

Satéprikker

Onderzoek met kennisdoel

Onderzoek met veranderdoel

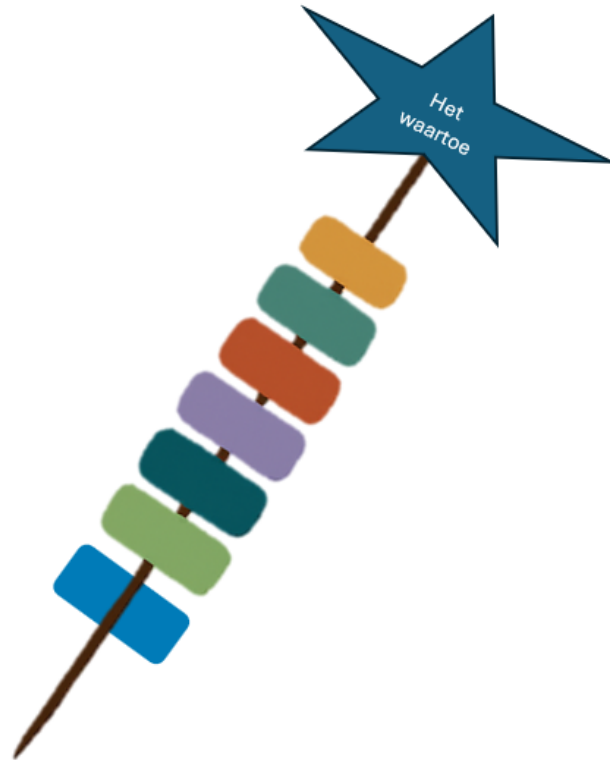
Onderzoek met professionaliseringsdoel

Onderzoek met ontwerpdoel

Onderzoek met evaluatiedoel

Onderzoek met een monitoringsdoel

Onderzoek met een verantwoordingsdoel

Wat zijn effectieve manieren om het samenwerkend leren te bevorderen, zodat leerlingen gebruik leren maken van elkaars sterkten (binnen de profielstromen Kunst & Cultuur, O&O en Duurzaam Ondernemen)?

Hoe kunnen we sneller (nog voor de eerste ~~toetsweek~~) signaleren wat de onderwijsbehoeften van leerlingen zijn, zodat we maatwerk kunnen bieden en leerlingen vertrouwen in eigen kunnen ontwikkelen?

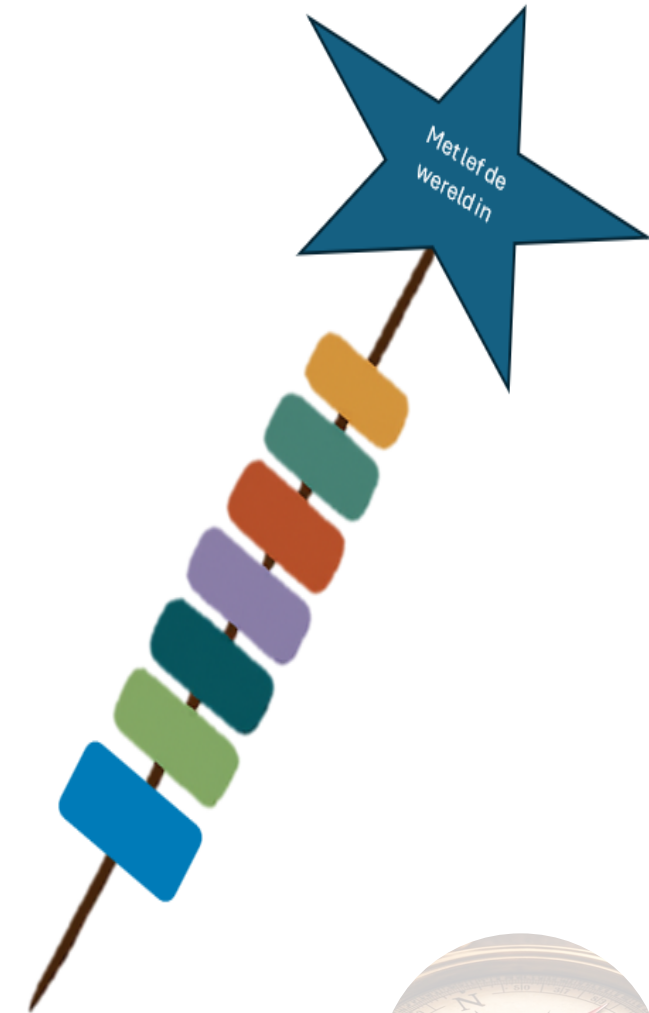
Docenten vormen PLG-teams (op normatief kader, inclusief onderwijs en sense-of-belonging) met collegiale visitaties en onderzoek om tot een gedeelde aanpak te komen.

Aan welke kenmerken moet een opdracht binnen de profielstroom Duurzaam Ondernemen voldoen om leerlingen te sterken in het gevoel dat zij samen impact kunnen maken in de wereld?

Wat is de impact van remediëring in daltonuren op de leerprestaties van leerlingen?

Welke ontwikkeling maken leerlingen door als gevolg van ons burgerschapsonderwijs (weergegeven in een portfolio en hun zelfreflectie op student agency)?

In hoeverre voldoet het curriculum aan de burgerschapsdoelen en nieuwe kerndoelen van het SLO en welke aanpassingen moeten worden gedaan?

Leerlingprofielen: persoonlijk maken

Bewustzijn

Self-efficacy

Waarden

Intenties

Vooruitdenken

Handelen

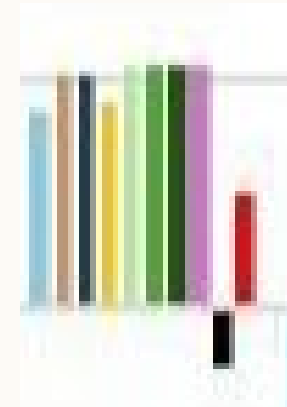
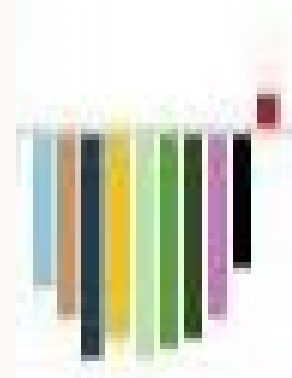
Reflecteren

Cijfers

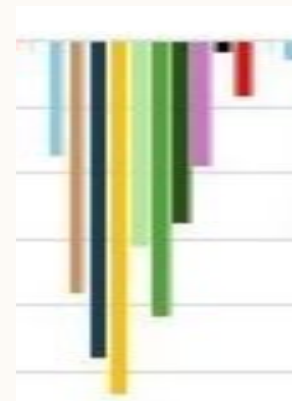
Welzijn

Spanning

Kunnen +

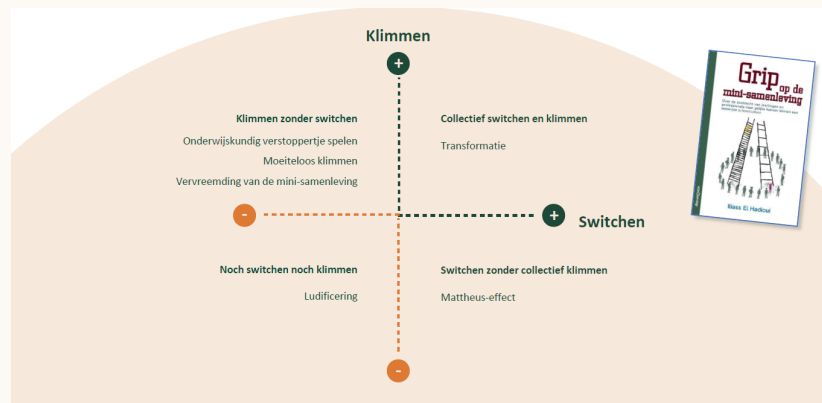
Willen -

Willen +

Kunnen -

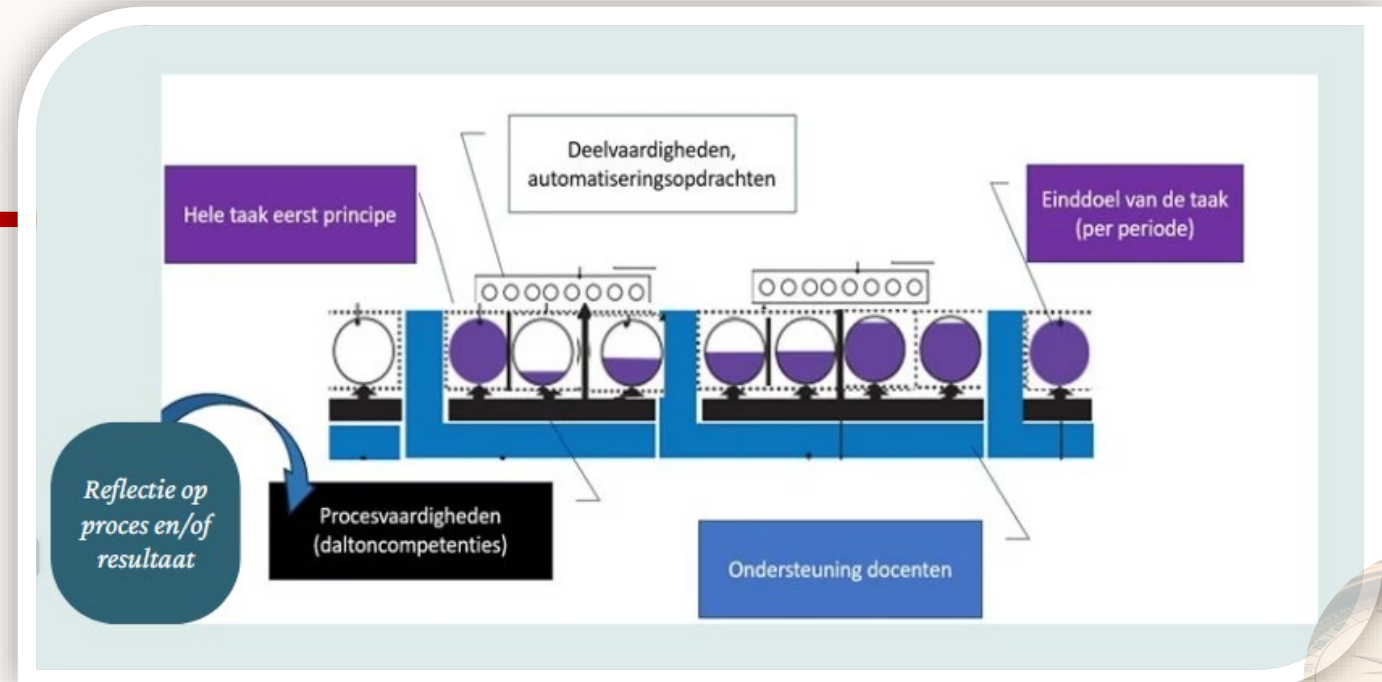
Leerlingprofielen: inspelen op behoeften

Bedoeling (waarom leren leerlingen dit/waarom vind je dat belangrijk?)
Doelen (waartoe leidt het leerproces (kennis, houding, gedrag))

Leeractiviteiten (wat leren leerlingen, hoe, met wie, wanneer)

Waar zijn leerlingen nieuwsgierig naar?
Kun je daar ruimte aan geven? Welke persoonlijke vaardigheden hebben zij nodig bij het leerproces?

Naar voorbeeld van Merriënboer & Kirschner (2013)

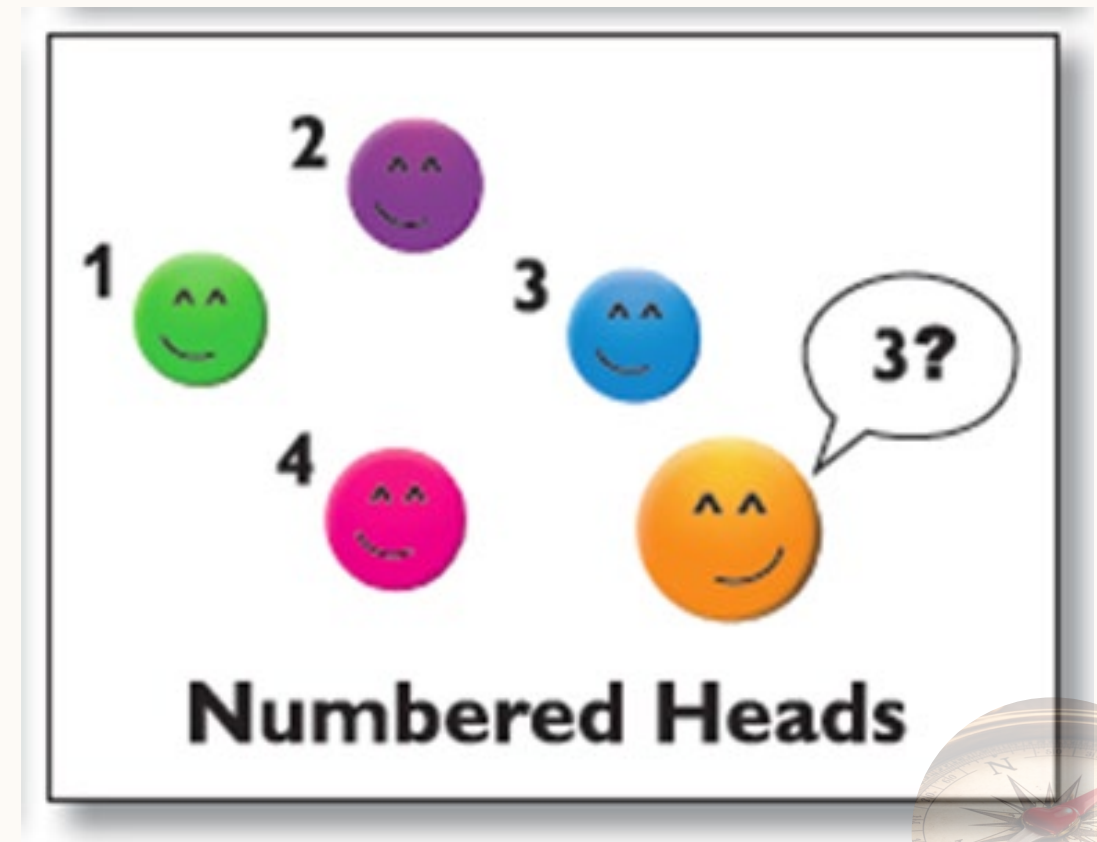
Ontwikkelen voor het collectief

- De Coornhert agenda
- Placemat
- Molentje
- My Favorite no
- Bouwen aan een denkklas
- Wisbordjes

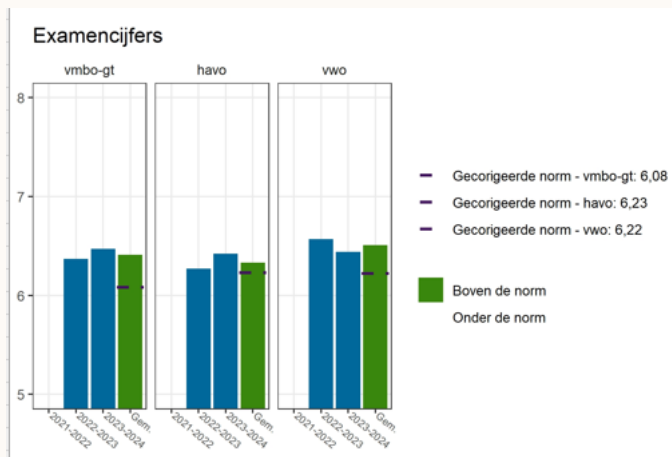
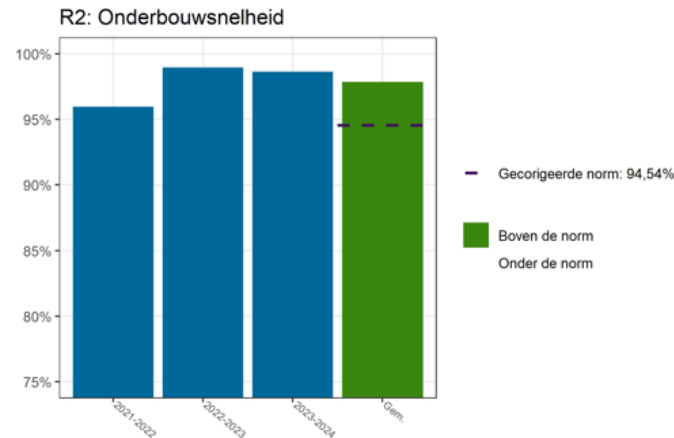
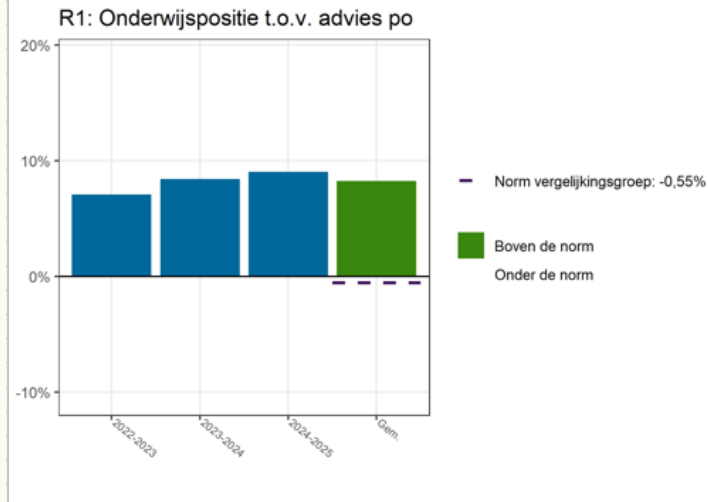

Ontwikkelen voor het collectief

- Peer tutoring
- Think pair share (DDU)
- Jigsaw, genummerde hoofden
- Rotating stations
- Reflectie en feedback cirkel

Op koers

- Het **ondersteuningsteam** maakt daadwerkelijk **het verschil** voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften. 81% succesvol, ondanks toenemende complexiteit in de zorg.
- 90% van de leerlingen heeft het gevoel op school **bij iemand terecht te kunnen** voor hulp (Daltonscan, 2025). Landelijk ligt dat rond de 60% (Laks, 2024).
- Bij profielstromen halen we leerlingen **uit hun bubbel** om zo de polarisatie in de samenleving te verminderen. 94% van de leerlingen geeft aan goede contacten te hebben met klasgenoten.

Leestips

- Bandura, A. (2000). Exercise of human agency through collective efficacy. *Current Directions in Psychological Science*, 9(3), 75-78.
- Bandura, A. (2012). On the functional properties of perceived self-efficacy Revisited. *Journal of Management*, 38(1), 9-44).
- Bandura, A., & Cherry, L. (2020). Enlisting the power of youth for climate change. *American Psychologist*, 75(7), 945-951.
- Bandura, A., & Locke, E. (2003). Negative self-efficacy and goal effects revisited. *Journal of Applied Psychology*, 88(1), 87-99.
- Bandura, A., Pastorelli, C., Barbaranelli, C., & Caprara, G.V. (1999). Self-efficacy pathways to childhood depression. *Journal of Personality and Social Psychology*, 76(2), 258-269.
- Caprara, G., Fida, R., Vecchione, M., Del Bove, G., Vecchio, G., Barbaranelli, C., & Bandura, A. (2008). Longitudinal Analysis of the Role of Perceived Self-Efficacy for Self-Regulated Learning in Academic Continuance and Achievement. *Journal of Educational Psychology*, 100(3), 525-534.
- Fernandez-Ballesteros, R. Diez-Nicolas, J., Caprara, G.V., Barbaranelli, C., Bandura, A. (2002). Determinants and Strutural Relation of Personal Efficacy to Collective Efficacy. *Applied psychology: an International Review*, 51(1), 107-125.
- Munneke, L. (2024). Over de sandwich en de satéprikker: Onderzoekend vermogen als kerncompetentie van onderwijsprofessionals. *Tijdschrift OnderwijsPraktijk Studies* . <https://doi.org/10.54657/TOPS.14349>
- Pantić, N., Galey, S., Florian, L., Joksimović, S., Viry, G., Gašević, D., Knutes Nyqvist, H., & Kyritsi, K. (2022). Making sense of teacher agency for change with social and epistemic network analysis. *Journal of Educational Change*, 23(2), 145–177. <https://doi.org/10.1007/s10833-021-09413-7>
- Resnick, V., & Kolikant, Y. B. D. (2025). Teachers as epistemic agents: A case study of interdisciplinary pedagogy. *British Educational Research Journal*. <https://doi.org/10.1002/berj.4113>
- Robertson, D., Padesky, L., & Brock, C. (2020). Cultivating Student Agency through teachers' professional learning. *Theory into Practice*, 59(2), 192-201.
- Schoots-Snijder, A. J. M., Tigelaar, E. H., & Admiraal, W. F. (2025). Curriculum guidelines for the development of student agency in secondary education: A systematic review. *Curriculum Journal (London, England)*, 36(4), 541–573.
- Zimmerman, B.J., & Cleary, T.J. (2006). *Adolescents' development of personal agency. The Role of Self-Efficacy Beliefs and Self-Regulatory Skill*. In: Self-Efficacy Beliefs of Adolescents, p. 45–69

